

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра філософії та суспільних наук

СИЛАБУС

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Обов'язкова компонента

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
форма навчання

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
229 Громадське здоров'я
магістр громадського здоров'я
заочна

курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

I курс, 1 семестр

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Липій Євгенія Анатоліївна, к.ю.н., старший викладач ЗВО
Профайл викладача (викладачів)	https://philosophy.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+3809997927808
E-mail:	ye.lypii@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://philosophy.pdmu.edu.ua/team

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОBOB'ЯЗKОВОЇ КОМПОНЕНТИ

Обсяг обов'язкової компоненти:

Обов'язкова компонента складається з одного модуля.

Кількість кредитів / годин – 3/90, із них:

Лекції (год.) – 2

Семінари (год.) – 10

Консультації – 6

Самостійна робота (год.) – 72

Вид контролю – залік

Політика навчальної дисципліни

ОК «Правове забезпечення громадського здоров'я» розроблено кафедрою філософії та суспільних наук відповідно до положень нормативно-правової бази з регулювання освітньої діяльності університету та законодавства у сфері вищої освіти. Політика дисципліни спрямована на розвиток умінь осмислено сприймати теоретичний матеріал, узагальнювати й систематизувати засвоєну інформацію, якісно усвідомлювати нові знання, вирішувати проблемні завдання, презентувати результати своєї діяльності, критично мислити, обґрунтовувати власну думку і базується на принципах прозорості, об'єктивності, академічної доброчесності.

Вивчення навчальної дисципліни «Правове забезпечення громадського здоров'я» відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf) та Положення про заочну форму навчання в Полтавському державному медичному університеті (<https://www.pdmu.edu.ua/storage/department->

npr/docs_links/WeJ0sIF5sNCQxrNiLq5ejrhp3V3Eb3OT6hixfJL8.pdf)

Ці Положення зумовлюють організацію освітнього процесу шляхом поєднання очної форми навчання під час сесій і самостійного оволодіння освітньо-професійною програмою із використанням освітньої платформи eAristo та під керівництвом викладача у вигляді консультацій з використанням технологій дистанційного навчання.

Під час проведення настановчої сесії викладач знайомить студентів з основними завданнями освітньої компоненти, пояснює систему оцінювання навчальних досягнень, оприлюднює форми і методи контролю, відбувається отримання бази знань, навчальної літератури та її вивчення, проведення лекцій, семінарських занять.

У міжсесійний період реалізація освітнього процесу здійснюється у вигляді консультацій та самостійної роботи з використанням освітньої платформи eAristo.

Консультації можуть проводитися у формі відповідей на запитання, дискусій, круглих столів з використанням платформ Zoom.

Під час семінарських занять створюється творчий простір для розвитку правової культури здобувачів освіти, їх світогляду, вміння висловлювати та обґрунтовувати власну думку, добре орієнтуватися в сучасних питаннях правового забезпечення і наукового пізнання. На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу в команді. Вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід. Відповідь здобувача освіти повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), відсутність ознак повторюваності та плагіату, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей та інших вимог, визначених «Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету» (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departmenpr/normativni-dokumenty>).

При оцінюванні результатів навчання враховується активність роботи на заняттях, теоретична підготовка, виконання індивідуальних завдань та завдань для самостійної роботи.

Результати навчальних досягнень здобувачів під час навчальної сесії оцінюються у порядку, встановленому «Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

Результати навчальних досягнень здобувачів під час міжсесійного періоду визначаються автоматично у вигляді «склав / не склав» платформою eAristo і є обов'язковою умовою для допуску до підсумкового контролю.

Заняття, пропущені здобувачами освіти у період сесій, підлягають обов'язковому відпрацюванню.

Опис обов'язкової компоненти (анотація).

Сучасний світ стикається з численними викликами, такими як пандемії, хронічні захворювання, старіння населення та нерівномірний доступ до медичної допомоги. Правове регулювання відіграє ключову роль у вирішенні цих проблем та забезпеченні належного рівня охорони здоров'я для всіх громадян. Пацієнти мають право на отримання якісної медичної допомоги, інформацію про своє здоров'я та участь у прийнятті рішень щодо лікування. «Правове забезпечення громадського здоров'я» гарантує захист цих прав та встановлює відповідальність фахівців за їх порушення.

Вивчення обов'язкової компоненти «Правове забезпечення громадського здоров'я» відіграє важливу роль у підготовці фахівців для галузі охорони здоров'я, формування у них практичних навиків щодо застосування норм права в системі громадського здоров'я, високого рівня правосвідомості та підвищення правової культури, а також недопущення правового нігілізму.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити навчальної дисципліни: вивчення ОК базується на основі здобутих знань з Правознавства, Основ галузевого права тощо, набутих при здобутті першого чи другого рівнів вищої освіти попередньо отриманого фаху.

Постреквізити навчальної дисципліни «Правове забезпечення громадського здоров'я» предметно інтегрується з опануванням дисциплін циклу професійної підготовки.

Мета та завдання дисципліни

Метою вивчення освітньої компоненти є фахова підготовка фахівців, які навчаються за спеціальністю 229 Громадське здоров'я, з метою формування і розвитку їхньої компетенції у сфері правового забезпечення громадського здоров'я, спрямована на отримання необхідного обсягу теоретичних медико-правових знань, набуття практичних навиків використання нормативно-правових актів у сфері охорони здоров'я, оволодіння достатнім рівнем правової культури та правової свідомості для збереження балансу взаємин між суб'єктами медичних правовідносин і дотримання прав людини в сфері охорони здоров'я.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо- професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Згідно з вимогами Стандарту, дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень

та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові):

СК 1. Здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я.

СК 3. Здатність розробляти варіанти стратегій, політик та визначати окремі інтервенції, спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я населення, та оцінювати їх ефективність.

СК 9. Здатність розробляти заходи з адвокації, комунікації та соціальної мобілізації у сфері громадського здоров'я.

СК 10. Здатність використовувати етичні принципи та норми права при плануванні досліджень, збиранні інформації та її використанні.

Програмні результати навчання:

ПРН 10. Розробляти заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань та сприяти їх реалізації на практиці згідно чинного законодавства.

ПРН 11. Розробляти та впроваджувати стратегії, політики та окремі заходи у сфері промоції здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації.

ПРН 18. Здійснювати адвокацію, комунікацію та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я, підтримувати лідерство та залучати і посилювати спільноти з метою збереження і зміцнення здоров'я населення.

ПРН 22. Знати та практично використовувати у своїй діяльності принципи і норми вітчизняного та міжнародного права з питань громадського здоров'я.

ПРН 23. Надавати послуги у сфері громадського здоров'я окремим категоріям населення незалежно від політичних, релігійних, гендерних та інших переконань, етнічного, соціального та національного походження.

Тематичний план лекцій

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Правове регулювання правовідносин у сфері громадського здоров'я 1. Поняття нормативно-правового забезпечення охорони здоров'я в Україні. 2. Характеристика Європейської стратегії «Здоров'я 2020». 3. Характеристика Європейського плану дій з розвитку потенціалу громадського здоров'я. 10 оперативних функцій громадського здоров'я 4. Міжнародні санітарні правила , як один з керівних документів охорони громадського здоров'я: характеристика, сутність, принципи.	2
	Разом	2

Тематичний план семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Суб'єкти правовідносин у сфері громадського здоров'я 1. Поняття суб'єкта правовідносин 2. Фізичні особи як суб'єкти правових відносин 3. Поняття юридичної особи. 4. Цивільна правоздатність та дієздатність юридичної особи. 5. Види юридичних осіб. 6. Відповідальність юридичних осіб	4
2	Правова природа медичної допомоги та медичних послуг. Договір про надання медичних послуг 1. Поняття, ознаки та види медичної допомоги 2. Медична послуга як об'єкт медичних правовідносин. Види медичних послуг 3. Договір про надання медичних послуг: поняття, зміст, суб'єктний склад та істотні умови договору 4. Новітні технології у сфері охорони здоров'я	2
3	Правове регулювання ключових функцій та послуг громадського здоров'я 1. Правове регулювання відносин у сфері захисту населення від інфекційних хвороб 2. Адміністративно –правове регулювання здійснення громадянами права на безпеку харчових продуктів та предметів побуту в Україні	2

	3. Законодавче та нормативне забезпечення діяльності зформування здорового способу життя 4. Правове регулювання фінансування сфери охорона здоров'я	
4	Юридична відповідальність у сфері громадського здоров'я. Процедури і механізми захисту прав суб'єктів правовідносин у сфері громадського здоров'я 1. Цивільно-правова відповідальність у сфері ГЗ 2. Адміністративна відповідальність у сфері ГЗ 3. Кримінальна відповідальність у сфері ГЗ 4. Форми та засоби захисту прав суб'єктів медичних правовідносин за законодавством України	2
	Залік	-
	Разом	10

Консультації

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
	Консультації за темами самостійної роботи:	
1.	3.1. Основні завдання та оперативні функції системи громадського здоров'я 3.2. Заходи щодо захисту здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення в системі громадського здоров'я 3.3. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, у сфері громадського здоров'я	2
2.	3.4. Функції та повноваження головної експертної установи в сфері громадського здоров'я 3.5. Повноваження органів місцевого самоврядування в сфері громадського здоров'я 3.6. Епідеміологічний нагляд та інформаційний фонд громадського здоров'я	2
3.	3.7. Засади захисту здоров'я населення 3.8. Засади та заходи щодо збереження здоров'я 3.9. Відповідальність за порушення вимог санітарного законодавства	2
	Разом	6

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Підготовка до семінарських та лекційних занять	24
2.	Підготовка до консультацій	6
3.	Самостійна робота:	42
3.1.	Основні завдання та оперативні функції системи громадського здоров'я	4
3.2.	Заходи щодо захисту здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення в системі громадського здоров'я	4
3.3.	Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, у сфері громадського здоров'я	6
3.4.	Функції та повноваження головної експертної установи у сфері громадського здоров'я	4
3.5.	Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері громадського здоров'я	6
3.6.	Епідеміологічний нагляд та інформаційний фонд громадського здоров'я	4
3.7.	Засади захисту здоров'я населення	4
3.8.	Засади та заходи щодо збереження здоров'я	4
3.9.	Відповідальність за порушення вимог санітарного законодавства	6
	Разом	72

Індивідуальні завдання передбачають пошук нормативно-правових актів та юридичних джерел за визначеною тематикою, написання есе, тез, виступів для участі на конференціях, круглих столах з правової регламентації проблем громадського здоров'я. Рекомендації щодо виконання індивідуальних завдань та критерії оцінювання надаються викладачем. **Враховуючи академічні свободи, теми обираються самостійно, корелюються з тематикою занять і узгоджуються з викладачем.**

Нагадуємо: Ваші роботи підлягатимуть перевірці на відсутність плагіату відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до заліку

1. Громадське здоров'я в контексті міжнародної та національної політики. Основні принципи та засади.
2. Основні міжнародні документи у сфері громадського здоров'я.
3. Законодавство України у сфері громадського здоров'я: сучасний стан і перспективи розвитку.
4. Основні напрямки реформування системи громадського здоров'я в Україні
5. Центральні та місцеві органи влади як суб'єкти забезпечення громадського здоров'я.
6. Роль органів місцевого самоврядування в системі громадського здоров'я.
7. Інфраструктура системи громадського здоров'я
8. Європейська політика в інтересах здоров'я та добробуту «Здоров'я-2020».
9. Роль і значення Загальної декларації прав людини та її місце в системі міжнародних стандартів у галузі охорони здоров'я та прав людини.
10. Права пацієнтів за міжнародними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини.
11. Права медичних працівників за міжнародними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини.
12. Права пацієнтів за регіональними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини.
13. Права медичних працівників за регіональними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини.
14. Місце і значення актів Європейського Союзу в системі регіональних стандартів у сфері охорони здоров'я і прав людини.
15. Угода про асоціацію Україна-ЄС в аспекті охорони здоров'я.
16. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні.
17. Роль і значення рішень Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я, в системі законодавства про охорону здоров'я України, а також документів національних судових інстанцій.
18. Поняття та ознаки медичної допомоги (якісна, кваліфікована, доступна, безоплатна).
19. Право на медичну допомогу за законодавством України.
20. Медична послуга як об'єкт медичних правовідносин.
21. Договір про надання медичних послуг: поняття, загальна характеристика та особливості виконання.
22. Поняття і правова природа договору про медичне обслуговування.
23. Права людини у сфері охорони здоров'я: поняття, класифікація, загальна характеристика.
24. Гарантії забезпечення прав людини у сфері охорони здоров'я.
25. Право людини на життя: поняття, зміст і загальна характеристика. Право на життя і медична практика: питання співвідношення.
26. Поняття та структура права людини на охорону здоров'я за законодавством

України.

27. Право людини на медичну інформацію: загальна характеристика і правове забезпечення.
28. Право людини на медичну таємницю: загальна характеристика і правове забезпечення.
29. Право людини на згоду на медичне втручання.
30. Право на відмову від медичного втручання.
31. Епіднагляд і оцінювання стану здоров'я та добробуту населення.
32. Моніторинг і реагування на небезпеки для здоров'я та надзвичайні ситуації у сфері охорони здоров'я.
33. Захист здоров'я, гарантування безпеки довілля, праці та безпечності харчових продуктів.
34. Зміцнення здоров'я, вплив на соціальні детермінанти та скорочення нерівності за показниками здоров'я.
35. Профілактика хвороб, раннє їх виявлення. Забезпечення стратегічного управління в інтересах здоров'я та добробуту.
36. Забезпечення сфери громадського здоров'я кваліфікованими кадрами в достатній кількості.
37. Загальна характеристика прав пацієнта.
38. Правове регулювання обов'язків пацієнта в Україні.
39. Особливості правового статусу законних представників у сфері охорони здоров'я.
40. Законодавче забезпечення і класифікація прав медичних працівників.
41. Правове регулювання професійних обов'язків медичних працівників.
42. Правовий статус лікаря за національним законодавством.
43. Поняття і види процедур і механізмів захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
44. Форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: поняття, види, засоби здійснення.
45. Судова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин у порядку конституційного й адміністративного судочинства.
46. Судова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин у порядку цивільного судочинства.
47. Судова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин у порядку кримінального судочинства.
48. Позасудова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: поняття, види, загальна характеристика.
49. Правопорушення у сфері охорони здоров'я як підстава для юридичної відповідальності у медичному праві: поняття, ознаки, склад.
50. Поняття та види юридичної відповідальності суб'єктів медичних правовідносин.

51. Цивільно-правова відповідальність у сфері охорони здоров'я.
52. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
53. Адміністративно-правова відповідальність у медичному праві.
54. Кримінальна відповідальність медичних працівників у зв'язку з їх професійною діяльністю.
55. Звільнення від юридичної відповідальності медичних працівників.
56. Неюрисдикційні форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: поняття, види, загальна характеристика.
57. Міжнародні форми і засоби захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
58. Юридична практика в галузі медичного права.
59. Особливості юридичної відповідальності пацієнтів за законодавством України.
60. Експертна діяльність у сфері охорони здоров'я: національне і зарубіжне законодавство.
61. Поняття, види і значення медичних експертиз в Україні.
62. Висновок експерта: форма і зміст.
63. Медико-соціальна експертиза втрата працездатності: поняття і види.
64. Судово-медична експертиза: загальна характеристика та роль у сфері медичного права.
65. Судово-психіатрична експертиза: загальна характеристика та роль у сфері медичного права.
66. Судово-психологічна експертиза: загальний аналіз і роль у сфері медичного права.
67. Військово-медична експертиза: загальна характеристика та роль у сфері медичного права.
68. Альтернативна медична експертиза: загальний аналіз і роль у сфері медичного права.
69. Патологоанатомічний розтин: особливості проведення, роль і значення для медичних справ.
70. Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види.
71. Медична помилка та нещасний випадок.
72. Контроль якості медичної допомоги: поняття, види, суб'єкти.
73. Загальна характеристика первинної медичної допомоги.
74. Загальна характеристика вторинної медичної допомоги.
75. Загальна характеристика третинної медичної допомоги.
76. Загальна характеристика екстреної медичної допомоги.
77. Загальна характеристика паліативної медичної допомоги.
78. Загальна характеристика медичної реабілітації.
79. Правовий статус лікаря первинної ланки.
80. Міжнародні та регіональні стандарти і національні акти щодо інтелектуальної власності в галузі охорони здоров'я.

Методи навчання

У процесі проведення практичних занять використовуються такі методи активного навчання:

- 1) *лекція*, усний (з допомогою презентації) виклад матеріалу викладачем за заявленою темою;
- 2) *проблемний метод навчання*, який націлений на формування у студентів здатностей до діалогу, вміння відстоювати свою власну думку;
- 3) *бесіда*, яка спонукає студентів міркувати, аналізувати та відтворювати раніше отримані знання;
- 4) *«мікрофон»*, який дає можливість кожному студенту швидко, по черзі, дати відповідь на запитання чи висловити свою думку;
- 5) метод навчання *«мозковий штурм»*, який спонукає студентів проявити уяву і творчість, допомагає знайти кілька рішень з означеної теми шляхом вільного вираження думок тощо.

Методи контролю

Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань здобувачів вищої освіти);

Поточний контроль (діагностика якості засвоєння матеріалу здобувачами вищої освіти зокремих тем змістовного модулю);

Підсумковий контроль (загальна діагностика якості знань та навичок здобувачів вищої освіти у відповідності до гуманітарної компоненти підготовки фахівців магістерського рівня).

Ці види контролю охоплюють:

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

Поточна навчальна діяльність оцінюється за традиційною 4-х бальною системою. За відповідь на занятті студенти отримують

– «відмінно» – студент володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, так і тестового контролю. Добре орієнтується в предметній термінології. Чітко формулює відповіді на поставлені запитання. Практична робота виконується в повному обсязі.

– «добре» – студент володіє знаннями в обсязі не менш ніж 75 – 89%, допускає несуттєві помилки, які виправляє, відповідаючи на запитання. Під час виконання тестових завдань відповідає на 75% питань. Практична робота

виконана в повному обсязі, допускаються незначні помилки.

– «задовільно» – студент володіє знаннями по темі в обсязі не менше 60 – 74%, під час тестування відповідає не менш ніж на 60% запитань. Відповіді недостатньо точні, навідні запитання їх не відкореговують. Не в повному обсязі виконано практичну роботу.

– «незадовільно» – студент не засвоїв необхідний мінімум знань з теми заняття та тестування в межах 59%. Нездатний відповідати на навідні запитання, оперує неточними формулюваннями. Завдання тестового контролю виконані менш ніж на 59%. Практичними навичками не володіє.

Обов'язкова компонента «Правове забезпечення громадського здоров'я» завершується **заліком**. Залік отримують тільки ті студенти, що відвідали всі заняття (або відпрацювали пропущені заняття у встановленому порядку) і набрали конвертовану суму балів не меншу за мінімальну (122 бали). У «Відомість підсумкового контролю» в колонку «Поточний контроль (бали)» викладач вносить бали після їх конвертації з середнього балу успішності за 200-бальною шкалою, у колонку «Підсумковий контроль (бали)» викладач робить запис «зараховано».

Методичне забезпечення

- ✓ Робоча навчальна програма з дисципліни;
- ✓ Силабус навчальної дисципліни;
- ✓ Електронні матеріали (підбірка нормативно-правових актів, ситуативні задачі, кейси)
- ✓ Мультимедійне забезпечення лекції.

Рекомендована література

Базова:

1. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні: навч. посібн. : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галуцька, В. Фелика. Одеса : Юридика, 2024. 620 с.
2. Харитонов О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менджул М.В. Медичне право: підручник. ТОВ «РІК-У». 2021. 720с.
3. Науково-практичний коментар до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»: підручник/Борис Логвиненко /Дакор. 2021. 272с.
4. Цивільне право. Особлива частина : навч. посіб. / [Аврамова О. Е., Вакулович Е. В., Горбенко А. С. та ін.]; за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя, О. Є. Кухарєва ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2023. – 420 с.
5. Медичне право: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком

Допоміжна:

1. Медико-правовий тлумачний словник / упоряд. І.Я. Сенюта, Х.Я. Терешко, Н.Є. Хлібороб, О.В. Цибак; за ред. І.Я. Сенюти. Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2010.
2. Комзюк А. Т., Комзюк М. А., Липій Є. А. Виконання адміністративних актів: новації прийнятого закону «Про адміністративну процедуру». Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Юрид. науки. 2022. Т. 33 (72). № 3. С. 38-44.
3. Сенюта І. Я. Правові позиції Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я. Харків: Фактор, 2020. 192 с.
4. Кравченко С. В. Сучасний стан та перспективи удосконалення системи інформаційно-аналітичної підтримки органів державної влади, що формують державну політику в сфері громадського здоров'я. Україна. Здоров'я нації. 2021. № 4. С. 43–50.

Міжнародні нормативно-правові акти:

1. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
2. Європейська соціальна хартія / Рада Європи, від 03.05.1996р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод / Рада Європи, від 04.11.1950 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Дванадцять принципів організації охорони здоров'я для будь-якої національної системи охорони здоров'я. Прийнято 17-ю Всесвітньою медичною асамблеєю, Нью-Йорк, США, жовтень 1963 р.; внесені поправки на 35-тій Всесвітній медичній асамблеї, Венеція, Італія, жовтень 1983 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990_004.
5. Джакартська декларація про провідну роль зміцнення здоров'я у XXI столітті / ВООЗ, 21-25 липня 1997 р. URL: <http://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/jakarta/declaration/en/index1.html>
6. Алма-Атинська Декларація. ВООЗ, від 06.09.1978 р. URL: <http://www.euro.who.int/ru/publications/policy-documents/declaration-of-alma-ata,-1978>
7. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину: Рада Європи, Європейський Союз; Конвенція від 04.04.1997 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_334.
8. Гельсінська декларація Всесвітньої медичної асоціації "Етичні принципи медичних досліджень за участю людини у якості об'єкта дослідження": Всесвітня

медична асоціація; Декларація від 01.06.1964 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/990_005.

9. Женевська декларація Всесвітньої медичної асоціації, прийнята в 1948р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/990_001

10. Міжнародний кодекс медичної етики: 3-я Генеральна Асамблея ВМА; Кодекс від 01.10.1949 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/990_002.

11. Лісабонська декларація стосовно прав пацієнта прийнята 34-тою Всесвітньою медичною асамблеєю, Лісабон, Португалія, вересень / жовтень 1981р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/990_016.

12. Декларація про політику в галузі дотримання прав пацієнта в Європі / Європейська консультативна нарада ВООЗ з прав пацієнта, 1994 р. URL: http://www.who.int/genomics/public/eu_declaration1994.pdf

13. Європейська хартія прав пацієнтів, листопад 2002 р. URL: <http://www.activecitizenship.net/patients-rights/projects/29-european-charter-of-patients-rights.html>.

Національне законодавство:

1. Конституція України: Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

3. Кодекс законів про працю України: Закон УРСР від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон УРСР від 07.12.1984 р. № 8073-X. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

5. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Верховна Рада України; Закон від 19.11.1992 р. № 2801-XII. Дата оновлення: 01.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.

6. Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини: Верховна Рада України; Закон від 23.02.2006 р. № 3477-IV. Дата оновлення: 02.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

7. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Про реформу охорони здоров'я в Україні". URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1338-19>.

8. Цивільний кодекс України: Верховна Рада України; Закон від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

9. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. Дата оновлення: 21.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

10. Про звернення громадян: Закон від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.

11. Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я: Наказ МОЗ від 28.09.2012. Дата оновлення: 02.11. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2001-12>.
12. Про порядок контролю якості медичної допомоги: наказ МОЗ від 28.09.2012 р. № 752. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1996-12>
13. Про організацію клініко-експертної оцінки якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування: Наказ МОЗ від 05.02.2016 р. № 69. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0285-16>.
14. Про моніторинг клінічних індикаторів якості медичної допомоги: Наказ МОЗ від 11.09.2013 № 795 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1669-13>.

Інформаційні ресурси:

1. <http://zakon.rada.gov.ua>
2. <https://www.wma.net/publications/world-medical-journal/>.
3. <https://www.who.int/>
4. Законодавство України: офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Президента України. URL : <http://www.president.gov.ua>
6. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. – URL : <http://www.kmu.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Бібліотека українських підручників. URL : <http://pidruchniki.ws/pravo>.
9. European Court of Human Rights. URL : <https://hudoc.echr.coe.int>
10. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Page/1>
11. Офіційний сайт Верховного Суду. URL : <https://supreme.court.gov.ua>.
12. Пошуково-аналітичний портал “Суд на долоні”. URL : <https://conp.com.ua>
13. Опендатабот : сторінка пошуку судових рішень. URL : <https://court.opendatabot.ua>

Укладач:

К.юрид.н., старший викладач

Євгенія ЛИПІЙ